

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din (za inozemstvo: 210 din), za 1/2 leta 90 din, za 1/4 leta 45 din, mesečno 15 din. Tedenska izdaja za celo leto 50 din. Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Izhaja vsak ponedeljek, sredo in petek

Ljubljana, sreda 16. novembra 1938

Cena posamezni številki din 1'50

Vprašanje tujih zastopnikov

Neprestano zahteva naša gospodarska javnost, da se že vendar enkrat pravilno reši vprašanje tujih potnikov in zastopnikov. Se vedno pa je ostalo to vprašanje nerešeno in zato nam ne preostaja nič drugega, kakor da znova opozarjamo na to gospodarsko in nacionalno potrebo.

Gospodarsko, ker nam nikakor ne more biti vseeno, če ostajajo naši ljudje brez zaslužka, tuji pa, ki so le mimogrede v naši državi, ki se nikdar nočejo vključiti v naše gospodarsko življenje, pa zavzemajo mesta, ki morajo biti last domačinov. Ti naši ljudje, ki ostajajo brez posla zaradi tujcev, padajo v breme celote in ves narodni dohodek, ki je pri nas itak silno majhen, se zaradi tega še bolj zmanjšuje. Mladi, delavoljni in tudi sposobni ljudje ostajajo na ta način brez posla, si ne morejo ustvariti lastne eksistence, ne morejo ustanoviti nove družine, nove celice za naše gospodarsko in nacionalno življenje.

Zato moramo delati na to, da dobe naši ljudje zaposlitev povsod, kjer je ta sploh mogoča. Nismo tako bogati, da bi mogli ustanavljati štipendije za tuje ljudi. Vsako zastopstvo tuje družbe, ki ga ima danes tuje, pa ni nič drugega ko štipendija. Te zapravljive naše dobrodelnosti mora biti konec. Najprej treba skrbeti za lastne ljudi, in narod, ki se po tem načelu ne ravna, ta nima bodočnosti!

Nobena animoznost proti tujcem ni, če zahtevamo, da so zastopništva tujih firm v naši državi le v naših rokah. Niti ena tuja firma se ne bo čudila, če bo morala poiskati za svojega zastopnika v naši državi našega človeka. To je vendar tako naravno, da bolj biti ne more in čuditi se je le naši nezrelosti, da tega nismo znali doseči. Tuje firme se morajo le čuditi, da morejo pri nas brez vseh ovir prodajati ne le svoje blago, temveč pošiljati nam še svoje ljudi, da opravljajo posel, ki je povsod drugod rezerviran samo za domačine.

Bodimo vendar vsaj malo konkretni in vsaj malo praktični računarji. Glavni zastopniki velikih tujih podjetij zaslužijo na mesec po 10, 20 in tudi več tisoč dinarjev. Ali se ne bi tudi našim ljudem podale takšne plače? Ali ne bi imelo tudi vse naše kulturno in socialno življenje od teh plač svoj delež? Vsi ti naši ljudje bi kupovali naše knjige in časopise, bi obiskovali naše prireditve in bi sodelovali tudi v našem narodnem in socialnem življenju. Bili bi velika pomoč vsemu našemu življenju, tako pa padajo kot brezposelni v breme vseh nas. A oni, ki so na njih mestih? Ne dajejo niti pare za naše kulturne namene, če le mogoče, prinašajo in naročajo celo navadne življenjske potrebe iz tujine, pomagajo pri nas vzdrževati razne tuje manjšine, na koncu pa še vse svoje prihranke iznašajo iz države. Sama izguba za nas, kamor le pogledamo.

Zato se moramo res čuditi, kako to, da tega vprašanja še nismo rešili kakor treba. Ali res še nimamo prave zavesti? Ali pa bomo za drugimi ozirji?

Ce zahtevamo, da so zastopniki tujih družb naši ljudje, s tem

vendar ne zmanjšujemo dobička tujih družb, temveč jim dajemo nasprotno možnost, da zaslužijo še več, ker bodo naši ljudje našli boljši stik z odjemalci, kakor ga pa najdejo tuji, ki naših razmer niti ne poznajo. Saj bodo vendar imeli naši kupci vse drugačno za-

upanje do blaga tujih tvrdk, če jim razloži prednost tega blaga naš človek, kakor pa če jim ponuja tuje to blago v tujem in dostikrat nerazumljivem jeziku!

Zahteva, da morajo zastopati tuje tvrdke le naši domači ljudje, je tako utemeljena, da bolj biti

ne more. Zato se ta zahteva tudi mora izvesti in zato od nje ni mogoče odstopiti. Začetek naše gospodarske osamosvojitve je v popolni izvedbi te zahteve. Potreba gospodarske osamosvojitve pa je danes evidentna, kakor še ni bila nikoli!

predpisuje čl. 40. pravilnika v svojem drugem odstavku, da mora biti odklonitev predlogov utemeljena ter na zakonske predpise naslonjena, kakor je bil tudi predlog razložen in utemeljen ter da se na ta način ugotovi pravičen zaključek brezuspešnega postopka.

Iz citiranih predpisov izhaja: da mora pri ocenji nabavnih ponudb upravna oblast izdati odlok, v katerem se mora oceniti ugodnost ponudb, da mora v tem pogledu eksistirati utemeljen predlog drž. organa, kakor tudi, da se mora odklonitev ponudbe utemeljiti ter dokazati upravičenost odklonitve z zakonskimi predpisi.

Pri tem pravnem stanju ter z ozirom na odst. 4. čl. 96. zakona o državnem računovodstvu v zvezi s čl. 40. pravilnika za izvrševanje do. ločil iz poglavja »B« istega zakona izda tak odlok organ upravne oblasti. Z ozirom na svoj značaj ter v zvezi z zakonom o državnem postopku nima ta odlok internega značaja, temveč se mora sporočiti zainteresiranim osebam — licitantom — v celoti z vsemi razlogi, zaradi katerih je bila ponudba odbita, ker je z ozirom na čl. 40. odst. 2. navedenega pravilnika šele na ta način ugotovljen pravičen zaključek brezuspešnega postopka.

Zato je pristojno ministrstvo postopalo proti zakonu, ko je s toženim odlokom odbilo zahtevo tožilca, da se mu izda formalno utemeljen odlok, zakaj ni bila njegova ponudba na dotični licitaciji sprejeta.

Batignolles izgubila tudi drugo tožbo z državo

Med družbo »Batignolles«, o kateri morajo listi vedno tako mnogo poročati, in našo državo je bila sklenjena pogodba o izsušitvi močvirnatga ozemlja ob Pančevem. Po dovršitvi del pa je država zadržala na podlagi revizije cen 40 milijonov din, ki naj bi jih družba prejela. Ker je pogodba določala, da o ev. sporih odloča posebno razsodišče, se je to na tožbo družbe sestalo in po dolgotrajnih sejah razsodilo, da se tožba družbe Batignolles kot neutemeljena zavrne.

Družba je nato vložila drugo tožbo, v kateri zahteva izplačilo zneska 14,7 milijona din, ker da je bila družba za to vsoto oškodovana po krivdi države, ki da ni pravočasno dala družbi načrtov in ker ni bil prost teren. Na razpravah pa se je izkazalo, da družba Batignolles dela ni v dogovorjenem roku izvršila in da je bila tako sama kriva. Tudi drugo tožbo je zato sodišče kot neutemeljeno zavrnilo.

Zunanja trgovina Francije

V prvih 10 mesecih 1938. je znašala vsa zunanja trgovina Francije 62,1 proti 53,07 milijarde frankov v l. 1937. Ves uvoz se je v teh 10 mesecih v primeri z lani dvignil za 12 % oz. za 4,0 milijarde, izvoz pa za 26 % ali 5,03 milijarde frankov. Skupno je uvozila Francija blaga iz tujine za 27,5 milijarde, iz svojih kolonij pa za 10,3 milijarde, v tujino pa je izvozila za 17,6 in v kolonije za 6,6 milijarde frankov. Lani pa je v tem času izvozila v tujino blaga le za 13,7 in v kolonije za 5,4 milijarde frankov. Zunanja trgovina Francije se je torej letos znatno zboljšala.

Krošnjariji prezirajo vse zakonske predpise

Toleriranja krošnjarijev mora biti konec!

Pritožbe nad pogubnim delom krošnjarijev se množe dan na dan. Iz vseh krajev Slovenije prihajajo te pritožbe in v vsaki se navajajo novi triki krošnjarijev in nove nelegalnosti krošnjarijev. Iz večine okrajev pa se tudi kar naprej ponavljajo pritožbe, da oblasti kažejo za delo krošnjarijev neverjetno brezbriznost. Prav tako je, kakor da ne bi izšli prav nikakoli predpisi o nedopustnem krošnjaristvu. V zadnjem času pa se krošnjariji uveljavljajo tudi kot razširjevalci raznih neresničnih vesti. Tudi v politiko so se že začeli mešati krošnjariji. Upamo, da bo vsaj sedaj storila oblast svojo dolžnost in napravila že enkrat nelegalnemu in škodljivemu delovanju krošnjarijev konec. To je tem bolj potrebno, ker so postali krošnjariji že naravnost prepotentni, ker pač vidijo, da jim nihče ne stopi na prste, pa naj bo njih delovanje še tako nezakonito.

Od mnogih pritožb, ki smo jih dobili v zadnjem času, naj navedemo naslednjo posebno markantno, ki jo je poslalo neko združenje iz bivše mariborske oblasti.

Pismo združenja se glasi:

Najnovejše početje krošnjarijev presega res že vse meje ter se že dotika zakona o zaščiti države.

Kmetijski odjemalci krošnjarijev nam pripovedujejo, da delajo sedaj krošnjariji z novim trikom. Na široko zatrjujejo ljudstvu, da je dal dr. Maček več vagonov manufakturnega blaga, da se brezplačno razdeli med revno kmetško ljudstvo. Blago je sicer čisto zastonj in plačati je treba le za prevoznino ter za stroške, ki jih imajo »ubogi« krošnjariji s tem blagom. Drugi krošnjariji pa so še bolj svetovnjaški ter vedo povedati, da so dobili blago od samega Hitlerja, ki je poslal več vagonov manufakturnega blaga na mejo, da se razdeli med ubogo kmetško ljudstvo. Tudi pri tem blagu se zaračunavajo samo stroški za prevoz, davki ter stroški, ki jih imajo krošnjariji.

Ni je neumnosti, ki je ne bi še svet venjel. In tako veruje lahko- verno ljudstvo tudi te gorostasne bajke krošnjarijev. Govorice se zaradi teh vesti širijo od vasi do vasi in ljudje komaj čakajo, da se pojavijo krošnjariji s tem »Mačkovic« ali »Hitlerjevim« blagom. In ko pride krošnjari, bi mu ljudje najraje kar iz rok iztrgali blago. Kdor poskusi, da bi ljudi opozoril, da vendar pogledajo blago in da malo preudarijo, če ni cena previsoka, je takoj razkričan, da je ljudski sovražnik, da je oderuh, ki ne privoščiti ljudstvu, da bi prišlo poceni do blaga.

Zalostno izpričujevalo za naše ljudstvo je, da se je ta ogabni trik krošnjarijem popolnoma posrečil.

Za legalno trgovino pa so posledice tega uspeha krošnjarijev naravnost katastrofalne.

Trgovine trgovcev ostajajo brez odjemalcev, zaloge blaga pa polne. Da bo nesreča še večja, so začeli v zadnjem času prodajati krošnjariji še podloge za obleke, gumbe in sukanec, da ni za trgovce sploh nič ostalo. Oblasti pa so še nadalje brezbrizne in prav nič ne store, da se zaščiti davkoplačevalci pred propadanjem.

Zakon jasno predpisuje, da sme krošnjari prodajati samo toliko blaga, kolikor ga more nositi s seboj. Ta predpis za krošnjarije ne velja več! Danes je že splošen pojav, da potujejo krošnjariji iz vasi v vasi v avtomobilih, ki so do vrha polni blaga. Dostikrat se tudi dogaja, da pride po več krošnjarijev skupno z enim avtomobilom v vas. V vasi pa vzame vsak svoj kovček in obiskuje vaše konsumente.

Krošnjariji pa se seveda tu niti najmanj ne menijo za predpise o odpiranju in zapiranju obratov. Njih »obrat« je odprt vedno, zlasti pa takrat, kadar morajo biti vsi drugi zaprti.

Prav nič ne briga krošnjarije tudi predpis, da je krošnjarijenje v obmejnih srezih prepovedano. Krošnjari se za takšne predpise ne menijo.

Opozoriti pa moramo tudi na nevarnost, da se s krošnjariji prenesejo živalske kužne bolezni. Kaj briga krošnjarija, če stopi v okužen hlev in če prenese bolezen iz okuženega hleva. Samo da dobi odjemalca, vse drugo ni važno.

Na vse zadnje pa moramo le tudi pripomniti, da se samo čudimo, če se oblasti tako malo zanimajo za politično delo krošnjarijev.

Posledica tega vedno večjega krošnjarijskega zla je, da trgovci

že obupujejo. Skoraj vse zimske zaloge so jim ostale neprodane. Plačati bo treba sedaj račune, plačati davke, ni pa gotovine, ker ni izkupička za blago. Od prodaje špecerijskega blaga trgovci ne more živeti, ker je zaslužek pri moki, sladkorju, soli in žitu, česar se proda največ, tako minimalen, da ne zadostuje niti za preživljanje in za plače nameščencem.

Če se ne priskoči trgovcem na pomoč in zatre krošnjarijska nadloga, potem mora zadeti podeželskega trgovca poravnava ali konkurz. Mnogi trgovci, ki imajo še nekaj prihrankov, pa so trdno namenjeni, da odjavijo svoje obrate, ker sicer bodo izgubili še to, kar jim je ostalo. Zadnjih rezerv noče napraviti noben pameten gospodar, zlasti če nima nobenega upanja, da se bodo razmere zboljšale.

Ponavljamo: Trgovci na deželi obupujejo, ker vidijo, da se nihče ne zavzame za njih interese, pa čeprav gre za obstoj naše domače trgovine. Kaj bo zgubila davčna uprava, če propade naša domača trgovina, je dovolj znano, da ni treba še posebej o tem govoriti. Kaj pa bodo izgubila tudi vsa naša narodna in kulturna društva ter naše socialne ustanove, če ne bodo mogle več apelirati na trgovce, ker teh ne bo več, pa je tudi zadostno znano.

Zato znova apeliramo na vse odločujoče činitelje, da že enkrat napravijo nelegalnemu krošnjaristvu konec in da zaščitijo tiste, ki plačujejo vse davke in ki vestno izvršujejo vse svoje nacionalne in državljijske dolžnosti.

Ali je treba temu dopisu podeželskega združenja trgovcev res še kaj dostaviti?

Razlogi za odklonitev pri drž. dobavah se morajo licitantu sporočiti

Razsodba državnega sveta

Firma Peter Marković iz V. se je udeležila državne licitacije za nabavo določenega materiala, nje-na ponudba pa je bila odbita.

Od pristojnega ministrstva je firma zahtevala, da se ji izda formalno utemeljen odlok, zakaj ni bila njena ponudba na dotični licitaciji sprejeta. Ministrstvo pa je izdalo sklep, da se ta zahteva prosilcu odkloni.

Zaradi tega je vložil Peter Marković tožbo na državni svet, ki je tožbi ugodil ter s svojo razsodbo toženi odlok ministrstva razveljavil iz naslednjih razlogov:

Odst. 2. čl. 96. zakona o državnem računovodstvu predpisuje, da se mora po vsaki sklenjeni licitaciji oz. pogodbi ali prodaji izdati končni sklep v roku 30 dni. Odst. 5.

odredbe se glasi: Ta sklep se mora izdati v korist najbolj ugodne ponudbe, upoštevajoč pri tem vse pomembne okoliščine za oceno ponudbe.

Dosledno k temu predpisu ter v svrhu preciznega postopka po tem zakonskem predpisu, predvideva čl. 40. pravilnika za izvrševanje določb iz poglavja »B« zakona o državnem računovodstvu v svojem prvem odst.: da pristojni minister, če je po predpisih čl. 1. in 2. tega pravilnika z upoštevanjem čl. 95.c) zakona o državnem računovodstvu sporazumno s finančnim ministrom uredil kritje izdatkov... lahko odloči, če po predpisih čl. 38. in 39. tega pravilnika urejene predloge sprejme ali ne. V zvezi s tem določilom pa

Jugoslavija ne bo zastopana na stockholmski seji ETEC

Stalna delegacija lesnega gospodarstva kr. Jugoslavije sporoča, da se direktor Ivan Hochsinger ne more udeležiti seje ETEC-e v Stockholmu. Tudi inž. Ivan Durbavčič, ki je bil prvotno določen, da se kot opazovalec Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine udeleži te seje, je zadržan. Ne more pa se udeležiti seje niti gen. tajnik Stalne delegacije. Jugoslavija zato na seji ETEC-e v Stockholmu ne bo zastopana.

Ni pa to nobena nesreča, ker velja vsak sklep ETEC-e šele po njegovi ratifikaciji po stalnih delegacijah. Če sklepi v Stockholmu ne bi bili v skladu z interesi jugoslovanskega lesnega gospodarstva, potem pač naša delegacija teh sklepov ne bi ratificirala. Stališče jugoslovanske stalne lesne delegacije pa je ta fiksirala v posebnem pismu na European Timber Exporters Convention v Stockholmu. V tem pismu pravi, da je jugoslovanska lesna delegacija načelno za to, da se določi za Anglijo kontingent ter da se ta po določenih kvotah razdeli na posamezne države-članice. Kot podlaga za določitev kvot pa naj bi služila izvozna statistika v l. 1937. Po tej statistiki naj bi se sorazmerno znižale posamezne kvote. Če bi se na tej podlagi določil kontingent za uvoz lesa v Anglijo in če bi se določila Jugoslaviji pravična kvota, potem bi jugoslovanska stalna delegacija brez vsega sprejela dotične sklepe.

Glede splošnih izvoznih kontingentov oz. njih določitve za prihodnje leto, pa mora jugoslovanska stalna delegacija opozoriti, da bi bili ti, po dodelitvi jugoslovanskega kontingenta za Anglijo, za Jugoslavijo le sekundarnega pomena. Glavni izvoz jugoslovanskega mehkega rezanega lesa je vezan po dvostranskih pogodbah na Nemčijo, Italijo in Madžarsko ter predjudiciran s plačilnimi sporazumi z drugimi državami, tako z Grčijo, Švico, Francijo in Anglijo.

Nemška družba za izkoriščanje naših rud

V zadnjih dveh letih je prišlo v našo državo mnogo zastopnikov nemških industrijskih in finančnih skupin, da kupijo v naši državi razna rudna ležišča, da izkoriščajo te rudnike ter da izvažajo rude v Nemčijo. Delo teh agentov pa je bilo dostikrat zelo nesolidno ter ni nemško gospodarstvo dobilo nobenih pomembnejših rudnikov. A tudi naši gospodarski ljudje so začeli zaradi teh agentov izgubljati zaupanje v nemške ponudbe. Zato so odločujoči faktorji v Berlinu sklicali anketo o izkoriščanju jugoslovanskih in balkanskih rudnih bogastev. Na podlagi te ankete je bilo sklenjeno, kakor poroča »Jugoslovanski Kurir«, da se ustanovi v Beogradu delniška družba, ki bi imela izključno pravico, da nakupuje, izkorišča in izvažava v Nemčijo naše rude. Delniška glavica te družbe bi znašala 10 milijonov din. Finančna sredstva te družbe pa bi bila še znatno večja.

Živo povpraševanje po naših jabolkih v tujini

»Jug. Lloyd« poroča:

Na naših sadnih trgih se opaža zelo velika živahnost. Zlasti veliko je povpraševanje po jabolkih, ki se tudi dobro plačujejo. Dobra cena naših jabolk je posledica slabe letine jabolk v drugih državah, ki so jo povzročili jesenski mrazi in zgodnji sneg. Kako veliko je povpraševanje po naših jabolkih, se vidi tudi iz tega, da se letos ne očitajo našim jabolkam običajne napake. Ta odlična konjunktura naših jabolk je povzročila na eni strani skok cen, na drugi pa živahno špekulacijo. Na trgih v no-

tranjosti države se plačujejo za jabolka skoraj za 50 % višje cene kakor lani. Tako se n. pr. plačujejo budimke po 3 din na debelo. Druge kvalitetne vrste jabolk, zlasti slovenska jabolka, se plačujejo še dražje in tudi nad 450 din. Cene pa se še dvigajo, da bomo imeli letos najdražja jabolka. Najbolj žilavne kupčije z jabolki so sedaj v srbskih okrajih okoli Uzičke Požege in Čačka, kamor prihaja tudi dosti slovenskih trgovcev, ker so

vsja jabolka v Sloveniji že razprodana. Večina vseh jabolk se odpošilja v Nemčijo.

Opozorilo izvoznikom živine

Vsi izvozniki živine se opozarjajo, da takoj po natovorjenju živine in živalskih proizvodov za Nemčijo sporoče Zavodu za pospeševanje zunanje trgovine naslednje podatke:

številko zavodovega potrdila, številko natovorjenega vagona, količino tovara (za živo živino število glav, za proizvode pa količino v kilogramih), datum natovorjenja in ime nakladalne postaje.

Hkrati naj zaprosijo postaje-načelnike nakladalnih kolodvorov, da takoj pošljejo zavodu izpolnjen izvod potrdila: »Nakladalna postaja vrača zavodu«.

Industrializacija je nujna

Naš izvoz je nerentabilen

Kdor izvažala surovine in polfabrikate, ta nikdar ne pride do blagostanja, ker se pri izvozu surovin nikdar ne more dobiti tega, kar se plača za uvoz gotovih izdelkov. Še druga slaba stvar je pri tem. Glavni zaslužek daje predelovanje surovin v gotove izdelke. Kdor izvažala namesto surovin gotove izdelke, dobi plačane material in delovno silo, ki je bila potrebna za predelavo surovine. Izvoz gotovih izdelkov daje vse polno prilike za zaposlitev ljudi, izvoz surovin pa te možnosti uničuje. Mi, ki izvažamo predvsem surovine in polfabrikate, zato tudi ne moremo zaposliti letnega prirastka ljudi in zato morajo iti naši ljudje v tujino na delo. Če bi pa izvažali namesto samih surovin tudi gotove izdelke, bi mogli zaposliti vse polno naših ljudi in naše narodno gospodarstvo bi se opomoglo. Kako resnično je vse to, naj pokaže naslednje dejstvo:

L. 1937. je uvozila Madžarska iz Jugoslavije 239.454 ton železne rude v vrednosti 5.522.000 pengov. Tona železne rude je torej bila po 23 pengov. V tej ceni pa so všteti tudi stroški za prevoz po železnici. Iz naše rude so pridobili Madžari nad 100.000 ton železa in železnih izdelkov. Zadostoval je, da so Madžari od te količine izvozili v našo državo le 27.158 ton železnega blaga, pa so mogli plačati ves uvoz naše železne rude, kajti za teh 27.158 ton železnega blaga so dobili 5.511.000 pengov. Vrednost blaga, ki so ga napravili Madžari iz naše rude, je znašala nad 200 pengov za tona ter je bila torej za 770 % večja od vrednosti polsurovine, ki smo jo izvozili. Poleg tega pa so Madžari v našo državo izvozili še vagonov, strojev in aparatov za 3.273.000 pengov. Poudariti pa je treba še to, da smo uvozili iz Madžarske večinoma kovinske izdelke, ki niso prav nič komplicirani in ki bi jih mogli tudi sami izdelovati.

Mi torej izvažamo v tujino surovino, iz katere izdelajo v tujini blago, ki ga nato kupimo mi. Samo ena desetina naših surovin zadostuje, da izdelajo v tujini toliko gotovih izdelkov, da z njimi plačajo ves naš izvoz. Vseh ostalih 9 desetih pa morejo uporabiti za sebe.

To jasno dokazuje, kako je naše postopanje napačno in da moramo gledati na to, da izvažamo tudi gotove izdelke, da ostane vsaj nekaj zaslužka od predelave surovin tudi nam. Industrializacija dežele je zato nujnost, ki jo moramo začeti izvajati. Seveda pa mora biti ta industrializacija predarjena, ne pa, da bi kar na slepo začeli predelovati surovine. Izdelovati smemo le reči, ki jih tudi moremo prodati, ker če bi nam ti izdelki ostali neprodani, bi se naša izguba le še povečala. Zapravili bi namreč material in še to, kar nas je veljala predelava materiala.

Zato moramo izdelovati predvsem to, kar sami potrebujemo, ker to bomo mogli prav gotovo prodati. Ze s tem pa bomo mogli zaposliti celo vrsto naših ljudi in s tem se bo naš notranji trg znova okrepil, da bo mogel prevzeti še več izdelkov, pa tudi več surovin.

Vse to so prav za prav čisto navadne in enostavne resnice, da jih ne bi bilo treba niti omenjati. Žal pa se morajo ne le omenjati, temveč celo prav močno naglašati, ker še vedno teh resnic ne upoštevamo in še vedno ponavljamo stare napake.

Za industrializacijo je seveda potreben kapital. Res je, da nimamo mnogo kapitala, toda za industrializacijo v manjšem obsegu imamo tudi domačega kapitala zadosti. Treba je le pospeševati nastanek potrebnih novih industrijskih podjetij s primernimi ugodnostmi, pa se bodo hitro našli podjetni ljudje, ki bodo tvegali svoj denar za nova podjetja. Ka-

pitalistom ni vseeno, če leži njih denar mrtev v blagajnah, temveč bi mnogo raje s tem svojim denarjem delali. V ta namen pa je potrebno, da je denarni trg urejen, da so varni denarni zavodi pred nepričakovanim navalom vlagateljev in da smejo nalagati denar tudi v dolgoročne kredite industrijskim podjetjem. Poceniti pa se mora tudi kredit, ker z dragim denarjem in za visoke obresti ni mogoče ustanavljati industrijskih podjetij.

Industrializacija je nujnost in kar industrializacijo pospešuje, je narodno-gospodarsko dobro. To načelo mora veljati v naši gospodarski politiki.

Sanacijski program Reynauda

»Francija mora začeti zopet delati«, je dejal Reynaud v svojem govoru po radiu. Francija ne sme več živeti le od svojih rezerv, je nadalje dejal Reynaud ter na teh načrtih zgradil tudi svoj sanacijski program. Ta ima dva glavna cilja: proizvodnja Francije se mora zvišati, državne finance pa se morajo urediti in že stalni deficit v drž. proračunu mora izginiti.

Da se ta cilj doseže, je izdala francoska vlada okoli 32 dekretov. Od teh so posebno važni oni, ki se nanašajo na ureditev delovnega časa. Sistem dveh nedelj na teden ali samo petih delovnih dni je odpravljen, 40 delovnih ur na teden sicer načeloma ostaja v veljavi, vendar pa more podjetnik uvesti nadure. Te nadure se plačajo s posebnim dodatkom, ki znaša od 10 do 20 odstotkov običajne plače. Za industrijo, ki dela za narodno obrambo, veljajo posebna določila. Delavec, ki tu ne bi hotel opravljati nadur, izgubi vsako pravico na odškodnino in se smatra, da je prelomil delovno pogodbo. Posebna določila določajo, da se s kolektivnimi dogovori ne sme zmanjšati proizvodnja ali ovirati modernizacija podjetij.

Pri socialistih so naleteli ti predpisi na velik odpor in Blum jer v velikem govoru izjavil, da si delavci ne bodo pustili vzeti velike pridobitve 40urnega tednika. Vlada pa je na ta odpor pripravljena in ga bo tudi skušala zlomiti.

Še večji odpor bodo morda povzročila zvišanja davkov. Toda brez tega bi bila vsaka sanacija državnih financ nemogoča. Skupno znašajo poviški davkov 7 milijard frankov in se nanašajo tako na direktne ko na indirektno davke. Splošni produkcijski davek se zviša od 8,7 na 9 odstotkov, prihodnje leto pa se bo zvišala splošna dohodnina. Uvede se splošni uslužbenki davek v višini 2%. Poleg tega se zvišajo razne trošarine in indirektni davek. Tako se n. pr. zviša trošarina na sladkor od 25 na 100 frankov, na kavo od 285 na 325, zvišajo se poštno, železniške, telegrafске in druge pristojbine.

Posebna pozornost se bo posvetila utaji davkov.

Tudi ti dekreti so vzbudili nejevoljo levicarjev, ki tudi grajajo, da bodo premožnejši sloji le v neznatni meri obdačeni, dočim pada

vsja peza novih davčnih poviškov predvsem na ljudstvo. Nekateri celo groze, da bodo delavci odgovorili na podaljšanje delovnega časa in višje davke z generalno stavko. Z ozirom na silno nevarno položaj Francije pa je upati, da delavci te grožnje ne bodo v resnici tudi izvedli.

Nadaljnji ukrepi vlade veljajo ureditvi kreditno-političnih in valutnih vprašanj. Zlati zaklad Francoske banke se bo na novo prečnil na podlagi, da je en angleški funt = 170 fr. frankov. S tem doseže banka knjižni dobiček 35 milijard frankov, ki se bodo uporabili za plačilo dolga drž. blagajni. Francoska banka bo s tem zopet dobila možnost, da dovoljuje državnim blagajni potrebnečasne kredite.

Svoboda kapitalnega prometa ostane nedotaknjena, vendar pa se poostri kontrola nad dobroimetji francoskih družb v tujini.

Vsi ti ukrepi dokazujejo, da hoče sedanja vlada v resnici izvesti sanacijo francoskih financ in francoskega gospodarstva in da se tudi nič ne ozira na to, če so njeni ukrepi popularni ali ne. Dejansko so nujno potrebni in to je njih zadostna utemeljitev.

Poljska za ustanovitev podonavskega agrarnega bloka

Poljski uradni krogi spremljajo z največjim zanimanjem prizadevanje, da se ustanovi podonavski agrarni blok. Poljski gospodarski ljudje so mnenja, da ne bi bil ta podonavski agrarni blok popoln, če ne bi bilo v njem tudi Poljske. Kajti tak blok je po mnenju poljskih krogov močan le, če so v njem vse države od Baltiškega pa do Sredozemskega morja. Da je v tem bloku tudi Češkoslovaška, smatrajo poljski krogi kot naravno, vendar pa ne bi smela manjkati v tem bloku Poljska, ki je danes kot agrarno izvozna država mnogo bolj pomembna od Češkoslovaške, ki se mora najprej še reorganizirati. Če bi stopila v podonavski agrarni blok tudi Poljska, potem bi bil to po mnenju poljskih krogov najmočnejši gospodarski blok v Evropi. Brez nje pa se tudi ne bi mogel v celoti izvesti program bloka.

Politične vesti

Romunski kralj Karol je prišel s prestolonaslednikom Mihaelom v London v torek popoldne. Do Dobra se mu je peljal naproti vojvoda Kentski. Na londonskem kolodvoru ga je pozdravil angleški kralj. Velika množica ljudi je oba kralja prisrčno pozdravljala.

Londonskemu obisku romunskega kralja pripisujejo velik pomen. Predvsem pomeni ta obisk, da hoče Romunija ohraniti svojo popolno samostojnost tudi na gospodarskem polju. Romunija hoče, da more svobodno prodajati svoje surovine komur koli. Na drugi strani pa je z obiskom romunskega kralja prav tako odločno poudarjena angleška volja, da Anglija hoče ohraniti svoj vpliv na Balkanu. Romunski kralj se bo v Londonu tudi pogajal o novem posojilu Romuniji v višini 15 milijonov funtov. Posojilo bo porabila Romunija za zboljšanje svojega prometa ter za izkoriščanje svojih naravnih bogastev.

Dr. Georgij Kjuscevanov je sestavil svojo novo vlado. Od članov prejšnje vlade so ostali le: vojni minister gen. Daskalov, trgovinski minister Ilja Kožuharov, ki je bil dosedaj prosvetni minister in minister za javna dela Danev. Od novih ministrov sta dva ministra narodna poslanca, in sicer Nikolaj Jotov, ki je prevzel pravosodno ministrovstvo, in Ivan Bakrajanov, ki je postal minister za narodno gospodarstvo. Finančni minister je guverner Narodne banke Dobri Božilov, minister za prosveto pa Bogdan Filov, rektor sofijske univerze.

Med Čehi in Slovaki je bil dosežen popoln sporazum. Poleg vojne, zunanje in finančne ministristva (za skupne izdatke) bo skupno tudi prometno ministristvo. Jutri v četrtek bo sklicana seja parlamenta, da sprejme novo ustavo in izvoli novega predsednika, ki bo dr. Chvalkovský.

Deputacija Madžarov, ki so ostali na Slovaškem, je izročila predsedniku dr. Tisu svoje zahteve. Madžari zahtevajo: 1. takojšen odpust madžarskih vojakov in rezervistov. 2. svobodo javnega združevanja. 3. pravico ustanavljanja madžarskih obrambnih organizacij. 4. svobodo razobešanja madžarskih zastav, 5. pravico, da nosijo madžarske znake in pejoje madžarsko himno, 6. ustanovitev madžarskega drž. podtajništva. Dr. Tiso je odgovoril, da mora Slovaška živeti sedaj v dobrih odnosih z Madžarsko in da bo zato skušal ustrediti madžarskim zahtevam. Za drž. podtajnika pa je že imenovan grof Eszterhazy.

Solski pouk v materinščini je obljubil Slovakom na novo pridobljenem madžarskem ozemlju madžarski prosvetni minister grof Teleky.

Švicarski parlament je odobril kredit v višini 148,5 milijona šv. frankov za narodno obrambo in za okrepitev utrbenega pasa ter 40 milijonov šv. frankov za nabavo živil.

Propagandni minister Göbbels je dal novo izjavo o Židih, ki je še mnogo bolj interesantna od njegove prve. Dejal je, da imajo Židje v Nemčiji še 8 milijard mark. Nekateri Židje imajo še vedno stanovanja z 20-30 sobami. Sicer pa se Židom njih kulturno življenje ne bo oviralo.

Židje v Nemčiji so po velikanski kontribuciji ter veliki škodi, ki so jo imeli zaradi polne uničenja njihovih lokalov, gospodarsko uničeni. Samomoril Židov se vrste eden za drugim po vsej državi.

Washingtonska vlada je poklicala svojega veleposlanika iz Berlina. To sicer ne pomeni prekinitve diplomatskih stikov, je pa vendar izreden ukrep, ki vzbuja največjo pozornost v političnem svetu. Listi pišejo, da je posledica protizidovskih ukrepov Nemčije.

Vatikan bo zaradi novega protizidovskega zakona vložil protest pri italijanski vladi, ker je ta zakon v nasprotju z določili konkordata. Protest Vatikana je seveda le bolj formalnega značaja.

Ostra kampanja proti vrnitvi nemških kolonij se je začela v francoskih, angleških in ameriških listih. Nemški listi so zaradi tega zelo nejevoljni. V angleškem parlamentu bodo nekateri poslanci zahtevali, da angleška vlada jasno pove svoje stališče glede vrnitve nemških kolonij.

Če bi se ponesele sedanji pokus Daladiera, da se proizvodnja v Franciji poveča in da se dobe nove denarne žrtve francoskega naroda, potem ni druge rešitve — pišejo nekateri francoski listi, kakor da se uvede desničarska diktatura.

Dosedanji turški zunanji minister Ruzdi Aras bo imenovan za turškega poslanika v Londonu.

Kitajske čete pred Kantonom so že prodrle na ozemlje mesta Kantona.

Denarstvo

Odlog plačil

Kmetijsko ministrstvo je dovolilo Posojilnici za občino Oplotnico, reg. zadr. z neomejeno zavezo v likvidaciji odlog plačil za dobo 6 let za dolgove, nastale do 13. decembra 1937. Obrestna mera za stare vloge 2 %.

Nadalje je dovolilo kmetijsko ministrstvo Okrajni posojilnici v Ormožu odlog plačil za dobo 6 let, začeni od 29. okt. 1938. Obrestna mera za stare vloge in tekoče račune 2 % od 5. januarja 1934. Ministrstvo je nadalje dovolilo zadruzi sanacije. Izguba zadruge v znesku 3.782.844 din se pokrije na ta način, da se odpíše 40 % starih terjatev zavodovih upnikov in prepiše na »specialni rezervni fond«. Zadrugi se dovolijo finančne olajšave po čl. 15., odst. 1., uredbe o zaščiti denarnih zavodov in njihovih upnikov.

Na londonskem kapitalnem trgu je bilo izdanih v oktobru samo za 2,6 milijona funtov posojil, proti 1,65 v septembru in 13,8 milijona v oktobru 1937. Skupno je bilo izdanih v prvih 10 mesecih t. l. samo 95,7 milijona funtov, lani pa za 140,68 milijona.

Aktiva čl. plačilne bilance so znašala 1. 1937. okoli 400 milijonov Kč, dočim je bila v 1. 1936. pasivna za 559 milijonov Kč. Najbolj so narasla aktiva zunanje trgovine, ki so se dvignila od 24 na 910 milijonov Kč. Tujski promet je bil v 1. 1936. pasiven za 140 milijonov Kč, 1. 1937. pa aktiven za 110 milijonov Kč.

Obtok bankovcev Madžarske narodne banke se je po izkazu z dne 7. novembra zmanjšal za 50,6 na 742,84 milijona pengov. Menična posojila so se zmanjšala za 46,55 na 432,6 milijona. Zmanjšala pa se je tudi za 0,4 milijona pengov kovinska podloga.

Zlata in devizna podloga Grške banke je narasla v oktobru od 3.424,9 na 3.634,9 milijona drahem. Obtok bankovcev se je zvišal od 7.189,6 na 7.726,5 milijona drahem.

Zunanja trgovina

V italijanskem kliringu je izplačala Narodna banka nakaznice do št. 18.508 z dne 16. avgusta 1938.

V Beogradu je ustanovilo nemško železniško ministrstvo generalno zastopstvo nemških železnic. Dosedaj je imelo to zastopstvo špeditersko podjetje Schenker & Co. Enako gen. zastopstvo ustanove nemške železnice tudi v Bolgariji, dočim je doslej bilo eno nemško zastopstvo za Jugoslavijo in Bolgarsko.

Jugoslavija je naročila v škotski ladjedelnici Yarrow & Comp. v Glasgowu 3 ladje za 300.000 funtov (75 milijonov din).

Romunija je podpisala plačilni sporazum s Švico. Medsebojna plačila se vrše po kliringu. Švica bo odkupila od Romunske 10.000 vagonov pšenice.

Na nemškem lesnem trgu je v zadnjem času živahno povpraševanje po jamskem lesu. Vsaka ponujena količina se takoj prevzame. Okrogli les prihaja predvsem iz

Avstrije. Zelo pa se povprašuje tudi po hrastovem lesu za furnirje ter sploh po lesu boljše kakovosti.

Nemška gospodarska komisija je zaprosila romunsko vlado, da ji ta da za 10 let koncesijo za izkoriščanje nekaterih rudnikov in petrolejskih ležišč. Nemčija bi to koncesijo deloma plačala v zlatu. Poleg tega je Nemčija ponudila Romuniji, da ji za prihodnji dve leti odkupi vse žitarice. Če je romunska vlada te ponudbe sprejela, še ni znano.

Vseh kartelov je bilo v Avstriji prijavljenih do zaukazane termina 300. Ker je polovica teh prijav dvojna, ima Avstrija 150 kartelov. Skoraj vsi ti karteli so bili sklenjeni zaradi cen in le nekaj je kalkulacijskih kartelov.

Zaradi odstopa slovaškega ozemlja Madžarski je izgubila Češko-slovaška 70 % s tobakom zasajene površine. Češko-slovaška bo zato napravila nove tobačne plantaže. Že prihodnje leto bo zasajenih s tobakom okoli 10.000 ha.

Proizvodnja nafte v Romuniji še vedno nazaduje ter je znašala v prvih mesecih letošnjega leta samo 5 milijonov ton, za 400.000 ton manj ko v istem času lani. Ker pa so se nekateri novi vrelci že začeli izkoriščati, je upanje, da bo proizvodnja nafte zopet narasla.

V Iraku pa se je v istem času proizvodnja nafte povečala od 3,1 na 3,2 milijona ton. Tri četrtine vsega petroleja iz Iraka je šlo v Francijo.

Tovarna Zorka v Šabcu bo proizvajala zaenkrat letno 2160 vagonov oleuma in žveplene kisline ter 2000 vagonov modre galice. Kapaciteta tovarne pa je mnogo večja.

Izvoz nemških avtomobilov se je v prvih devetih mesecih povečal v primeri z istim časom lani od 78.310 voz na 101.232 voz, po vrednosti pa od 103,4 na 130,5 milijona RM.

Ameriška industrija jekla in železa je bila pretekli teden zaposlena še z 61 % svoje kapacitete. Prejšnji teden je bila izrabljena le za 56,8 odstotka.

U. S. A. so poslale posebnega delegata v Nemčijo, da se pogodi za večje nakupe ameriške pšenice.

30letnica Kreditnega društva Mestne hranilnice ljubljanske

Vroči septembrski dnevi so povzročili silen dvig nacionalne zavesti in prvič se je začelo takrat sistematično in v večjem obsegu delovati za gospodarsko osamosvojitve Slovencev. Eden največjih uspehov tega prizadevanja je bila mogočna okrepitev slovenskih denarnih zavodov, zlasti pa ljubljanske Mestne hranilnice, katere vloge so v kratkem času tako zelo narasle, da je postala največji denarni zavod v Sloveniji.

Slovenska gospodarska osamosvojitve se je takrat krepko uveljavila tudi v trgovini. Ker pa nobena trgovina na svetu ne more živeti brez kreditov, zato je bilo potrebno, da tudi slovenski trgovci dobne svoje kreditno društvo, da morejo zadovoljiti vedno večjim svojim nalogam. Tako društvo je bilo tem bolj potrebno, ker sta takrat čisto nemška Kranjska hranilnica in njeno čisto nemško Kreditno društvo odpovala kredite slovenskim trgovcem.

O tem sta poročala takratnemu ljubljanskemu županu Ivanu Hribarju gg. Engelbert Franchetti in Al. Lenček. Zupan Ivan Hribar, znan po svoji iniciativnosti, je takoj nato predlagal, da se ustanovi pri Mestni hranilnici ljubljanske kreditno društvo, ki naj s krediti podpira osebe, ki se bavijo s trgovino in obrtjo. V kratkem času je bilo nato po zaslugi vedno za narodne in gospodarske slovenske potrebe dovtznetnega predsednika Mestne hranilnice g. Ubalda pl. Trnkocya tudi ustanovljeno in dne 17. novembra poteče 30 let od ustanovitve tega prepotrebnega društva.

Kreditno društvo se je hitro in uspešno razvijalo. Že 1. 1909. je štelo društvo 38 članov, poslovni promet društva pa 376.734 K. Članstvo društva je naglo raslo in 1. 1910. je bilo že 94, naslednje leto 153, 1. 1912. 189, nato 211 in leta 1914. 230 članov. V času vojne je članstvo le neznatno naraslo, znova pa se je začelo večati leta 1919., ko je naraslo na 261, nato na 332 in 437 in 1. 1922. na 442 članov. Doba deflacije je nekoliko

zmanjšala delovanje društva, konjunkturna leta pa so to delovanje zopet dvignila in 1. 1929. je naraslo članstvo zopet na 416, 1. 1930. pa celo na 507 članov. Kriza v letu 1932. je seveda zopet omejila delovanje društva.

Enako kakor članstvo se je kretal tudi poslovni uspeh društva. Že v 1. 1910. je znašal poslovni promet 1.113.480 kron, se nato stalno večal in dosegel 1. 1922. že impozantno vsoto 171.196.890 K. Nato je padel po uvedbi dinarske valute na 24,9, najbolj pa v 1. 1927., ko je znašal le 19,9 milijona din. Nato se je začel zopet dvigati in dosegel v 1. 1930. in 1931. nad 33 milijonov din, 1. 1932. pa je že padel na 26,4, naslednje leto pa celo na 8,4 milijona din. L. 1936. je znašal zopet 29,4, 1. 1937. pa 21,38 milijona din.

Podpora, ki jo je dajala Mestna hranilnica Kreditnemu društvu, je bila vedno izdatna ter je dosegla 1. 1921. 21.561.510 K, 1. 1937. pa 7.867.900 din. Tudi varnostni sklad kreditnega društva se je podobno dvigal. L. 1922. je znašal 4.302.874 kron, 1. 1937. pa 1.222.344 din. Rezervni sklad je rasel stalno. Že prvo leto je znašal 823 K, drugo leto že 3.713, leta 1919. presegel prvič 100.000 K in dosegel leta 1922. lepo vsoto 451.317 K. V poslednjih letih se je nadalje dvigal ter prekoračil 1. 1926. že pol milijona din, 1. 1933. pa prvič dosegel nad en milijon din. L. 1937. je znašal 1.146.880.

Kreditno društvo Mestne hranilnice ljubljanske je v dolgih 30 letih svojega obstoja storilo za napredek slovenske trgovine in obrta izredno veliko in bilo je ona zvesta opora slovenskemu gospodarskemu človeku, da je mogel napredovati z duhom časa in izpopolnjevati svoja podjetja, kakor je bilo treba. Tudi po ustanovitvi Znanstvene banke se naloge Kreditnega društva MHL niso prav nič zmanjšale, kakor poudarja v svojih čestitkah društvu njegov zasnovatelj in pokrovitelj Ivan Hribar. Trdni so bili temelji, ki so jih položili ustanovitelji Kreditnega

društva in zato se je društvo skozi vseh 30 let lepo razvijalo. Ne bo odveč, če se spomnimo na tem mestu ljudi, ki so tvorili upravo prvega odbora Kreditnega društva MHL. Bili so to:

I. Odposlanec upravnega odbora MHL: predsednik Ubald pl. Trnkocya, Josip Kozak, dr. Danilo Majaron, Anton Svetek, Josip Turk in Andrej Šarabon.

II. Pooblaščenec MHL: dr. Karel Triller.

III. Odbor Kreditnega društva MHL pa so tvorili: Ivan Bonač, Oroslav Dolenc, Engelbert Franchetti, Fran Krapeš, K. A. Kregar, Alojzij Kunc, Alojzij Lenček, Adolf Petrin, Ferdo Primožič, Vik-

Italijansko-jugoslovanska trgovinska pogajanja bodo zaključena ta mesec

»Jugoslov. Kurir« poroča, da bodo 3. novembra v Rimu začeta jugoslovansko-italijanska pogajanja končana še ta teden. Pogajanja potekajo zelo ugodno ter je pričakovati, da se bo obseg našega izvoza v Italijo, pa tudi našega uvoza iz Italije znatno povečal. Zlasti se bo povečal naš izvoz lesa, živine, perutnine in jaje.

Dobave - licitacije

Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 21. novembra ponudbe za dobavo raznih časopisov in revij; gradbeni oddelek iste direkcije pa do 22. novembra ponudbe za dobavo žice in kretniških ključavnic, kompletnih zapornic za cestni prelaz; do 25. novembra tračnih križišč, raznega kretniškega materiala in gornjega gradbenega materiala.

Direkcija drž. rudnika v Kaknju sprejema do 23. novembra ponudbe za dobavo stisnjene sena v balah ter električnih avtomatičnih vžigalnikov.

Direkcija drž. rudnika v Vrdniku sprejema do 24. novembra ponudbe za dobavo raznega električnega materiala in do 2. decembra železne pločevine.

Komanda pomorskega arsenala v Tivatu sprejema do 28. novembra

lor Rohrmann, Ivan Soklič in Fr. Ksaver Stare.

Računsko-pregledniško komisijo so tvorili: Anton Leutgeb, Miroslav Malovrh in Josip Poklukar.

Tajniške in knjigovodske posle je opravljal g. Franc Pretnar, zapiskar je bil Josip Kuralt, pravni zastopnik pa deželni poslanec in odvetnik dr. Fran Novak.

Današnji odbor Kreditnega društva MHL

pa je sestavljen takole:

Vladni komisar: dr. Hubad, predsednik: dr. Kamušič, odposlanci MHL: Fr. Borštnar, Janko Jovan, Rajko Stojec in Albin Zajec.

Pooblaščenec MHL: Anton Babnik.

Odbor Kred. dr. MHL pa tvorijo:

Rijacij Banke, Angelo Battelino, Donijel Battelino, Vinko Zorec, Fran Igljč, Anton Janežič, Anton Kovačič, Robert Mihor, Anton Pauli, Matija Perko, Ferdo Primožič, Ivan Slokan, Matija Šifrer in Albert Špeletič. Namestnika sta Ivan Pestotnik in Ivan Vižintin.

Rač. pregledovalna komisija: Franc Dolinar, Pavel Kržan in Anton Malgaj, nam. Hinko Šimenc. Pravni konzulent dr. Žitko.

Za 30 letnico je izdalo Kreditno društvo lepo spomenico, ki navaja vse glavne podatke iz zgodovine društva. Spomenica je krasno opremljena in dela čast društvu.

Kreditnemu društvu k 30 letnici tudi naše čestitke!

ponudbe za dobavo grafitu v prahu, brodskega kabla, medi ter »Jupiter« aparata za proizvajanje plina; do 5. decembra namiznega in jedilnega pribora. Dne 5. decembra bo pri isti komandi licitacija za dobavo več vrst lesa, desk ter bukovine za vesla.

Stab mornarice kralj. Jugoslavije v Zemunu sprejema do 28. novembra ponudbe za dobavo raznega elektrotehničnega materiala.

Direkcija drž. rudnika v Velenju sprejema do 30. novembra ponudbe za dobavo 8 rešet za sortiranje premoga.

LICITACIJE:

Dne 18. novembra bo v intendanturi dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija za dobavo večje množine fižola, testenin, svinjske masti, jedilnega olja in kavnih konserv.

Dne 23. novembra bo pri ekonom. oddelku direkcije drž. železnic v Beogradu licitacija za dobavo 20 tisoč kg pogonskega bencina.

Dne 25. novembra bo pri Upravi zavoda »Obilježje« pri Kruševcu licitacija za dobavo železnih vijakov, raznih žebeljev ter tkanine iz medeninaste žice; dne 5. decembra telefonskega materiala.

Dne 28. novembra bo v intendanturi savske divizijske oblasti v Zagrebu licitacija za dobavo 93.250 kg svinjske masti.

Dne 28. novembra bo pri 1. oddelku vojno-tehničnega zavoda v Hanjricu pri Skoplju licitacija za dobavo raznega usnja in podplatov. (Predmetni oglasi so v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani na vpogled.)

Prof. dr. iuris in phil. Josip Žontar

Zgodovina mesta Kranja

S sodelovanjem vseuč. prof. dr. W. Schmida in dr. Fr. Steleta. Izdalo Muzejsko društvo v Ljubljani, 1938, str. 530.

Te dni je izšla za vso Gorenjsko, zlasti za mesto Kranj in okolico izredno pomembna knjiga. Ta obširna, temeljito pisana in bogato ilustrirana knjiga zavzema odlično mesto v vrsti naših publikacij in zato je takoj na začetku našega poročila toplo priporočamo.

Avtor je razdelil vso to pestro zgodovinsko snov na tri dele, in sicer opisuje knjiga v prvem delu razvoj mesta Kranja od predzgodovinskih začetkov do reformacije. V drugem delu je prikazan razvoj dogodkov od reformacije do Napoleonove Ilirije, v tretjem delu pa obravnava avtor zgodovino

mesta od Napoleonove Ilirije do Jugoslavije.

V teh treh oddelkih je razgrnje na pred nami velika, silno zanimiva zgodovinska slika celotnega razvoja mesta Kranja, njegove okolice in mestoma vse Gorenjske, ki nam priča o prihodu Ilirov v halstatski dobi, keltskih Tauriskov in Norikov, kako so stari Rimljani ustanovili svojo naselbino »Carnium«, kako so valovali preko tega ozemlja Vzhodni Gotje, Longobardi, dokler niso trajno zaposedli te zemlje naši pradedje Slovenci in sezidali svojo trdnjavo »Crein«. Šele od te dobe dalje se pričinja zgodovina našega rodu in v zgodovini mesta Kranja je prikazana več ali manj podobna zgodovina ostalih mest Gorenjske.

Ni naša naloga podati v tem pregledu strokovne ocene tega izrednega in pomembnega dela. To bodo storili poklicni zgodovinarji. Za nas je ta knjiga važna zlasti iz drugih razlogov. Mi moramo izko-

ristiti to znanstveno delo za svojo vsakdanjo prakso. Ta knjiga nam mora postati ogledalo, kako so naši pradedje živeli in umirali, kake želje in misli so jih vodile v njihovem boju za obstanek na zemlji, kaj so storili in kaj opustili, prezrli, bodisi iz nevednosti ali lenobe, da kvarne posledice dotičnih dob občutimo še dandanes na lastni koži.

Mesto Kranj, nedavno še idilična naselbina s svojo izredno lego, povita v malomeščansko romantiko, se je po svetovni vojni v splošno gospodarskem oziru čudovito razmahnilo. Čez noč so zrastle iz tal mogočne tovarne najrazličnejših strokov, med katerimi prednjači tekstilna, čez noč se je prebivalstvo mesta podvojilo. In vse kaže, da razvoj mesta Kranja v tem pogledu še ni dosegel svojega viška. Poudariti moramo za nas najvažnejše dejstvo, da je vsa ta mogočna industrija finansirana izvečine po tujem kapitalu. Kot posebno

razveseljivo dejstvo navajamo, da nastopajo v tej gospodarski tekmi že prav resna, obsežna in lepo urejena domača podjetja, ki se z gledno uveljavljajo na našem denarnem trgu.

Vse to se z drugimi besedami pravi, da je mesto Kranj čez noč spremenilo svojo socialno strukturo in da se je na njegove dokaj skromne in šibke temelje vlegla z vso svojo težo — velika industrija. Nastopila je v mestu Kranju doba velikega kapitala in z njim nerazdružno zvezano delavsko vprašanje. Predvojna romantika tega mesta se je hipno spremenila v krvavo realnost.

V takih časih je splošna zgodovina, zlasti pa dobro obdelana zgodovina posameznih krajev, kar velja zlasti za mesto Kranj v sedanjosti — najboljši učitelj. Kakor je vsakemu zasebnemu podjetniku nujno potrebno dobro knjigovodstvo, ako hoče napredovati solidno in vztrajno, tako je potrebna zla-

sti Kranju, ki pomenja v svoji sodobnosti velik in tvegan eksperiment — njegova zgodovina, od prvih početkov do današnjih dni.

Tako ogledalo je pred nas postavil dr. Žontar ravno še v pravem času. To je njegova največja zasluga za mesto Kranj. Naša naloga je, da to bilanco dobro preiščemo in premislimo in da ostane nemo budni in čuječi. I. R.

Že v 24 urah

barva, plesira in kemično snaži obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovrtnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 3
Telefon št. 22-72.

Širite »Trgovski list«!

Trgovinski register

Vpisale so se naslednje izpremembe in dodatki:

D. Rakusch, Celje. Trgovina z železnino in mešanim blagom, prodaja smodnika in trgovina z orožjem. Izbrise se Emilu Schiessu podeljena prokura.

Tvornica tanina Medvode, družba z o. z., Goričane. Vpiše se sklep izrednega občnega zbora o znižanju osnovne glavnice od 300.000 na 240.000 din.

»Jelšingrad«, gradjevinska poduzeća, industrija drva i ruda, društvo s. o. j., Jelšingrad, okraj Šmarje pri Jelšah. Izbrise se pri matičnem podjetju kolektivna prokura, podeljena Hubertu Kosu, inž. Mladenu Jojkiću in Viktorju Caisu ml.

»Chemotechna«, kemični laboratorij, družba z o. z. v Ljubljani. Izbrise se poslovodja Golli Robert, vpiše pa se poslovodja dr. Salvislav Jenčič, univ. prof. v Ljubljani.

»Slavotek«, tekstilna industrijska družba v Ljubljani. Izbrise se poslovodja Dragotin Kraus, vpiše pa se novi poslovodja dr. Miroslav Andrassy, odvjetnik v Zagrebu.

Jugoslavenska udružena banka, delniška družba v Zagrebu, podružnica v Mariboru. Vpiše se kot prokuristinja v Mariboru Zlata Zabota.

Mestna podjetja, Maribor. Izbrise se se dosednji pooblaščenici nameščene Ivan Sušnik, vpiše pa kot novi pooblaščenec Jože Lekan, vodja uprave Mestnih podjetij s pravico sopodpisovanja v smislu statuta.

»Miz«, mizarska industrijska komanditna družba Gregelj Alojzija v St. Vidu nad Ljubljano. Izbrise se osebno jamčeca družbenica Gregelj Alojzija, vpiše pa osebno jamčeca družbenica Cilka Pengov, kuharica v Ljubljani. Besedilo firme odslej: »Miz«, mizarska industrijska komanditna družba C. Pengov v St. Vidu nad Ljubljano. Firmo zastopata osebno jamčeca družbenica in prokurist kolektivno.

Jereb-Bizjak, kovinska industrija, v glavnem splošno ključavničarstvo v Trbovljah. Besedilo odslej: Jereb in drug. Družbenik Martin Bizjak je izstopil, na njegovo mesto pa je vstopila družbenica Marija Jereb, žena ključavničarskega mojstra v Trbovljah. Firmo zastopa družbenik Janez Jereb.

I. Magušar & Co., družba z o. j., Vrhnika. Spremenila se je družbena pogodba. Firmo zastopa vsak poslovodja samostojno. Vpiše se poslovodja Vera Magušar v Ljubljani.

Nadalje so se izbrisale naslednje tvrdke:

A. Pogorelec, trgovina z žganjem in vinom v Cerknici.

Matzelle & Co., produkcija in eksport oglja, Crmošnjice.

»Musica«, trgovina glasovirjev in glasbil, Ljubljana.

Marija Pöschl, trgovina z mešanim blagom v Ljubljani.

Trink Alojzij, strojno mizarstvo v Ljubljani.

Združene mlekarne d. d. v Ljubljani, zaradi končane likvidacije.

Zofija Schober, trgovina z mešanim blagom v Marenbergu, zaradi smrti lastnice.

Göttlich Ivan, trgovina in izvoz sadja, sočivja, perutnine, krompirja, fižola in jaje v Mariboru.

Močivnik & Ogrizek, manufakturna veletrgovina v Mariboru, zaradi končane likvidacije.

Narbeshuber in drug, instalacije in proizvajanje električne sile ter nakup in prodaja v to stroko spadajočih predmetov, Moste pri Ljubljani.

Matija Heidenkumer & Maks Zunković, dr. z o. z., Rabeljča vas.

Uradni izbrisi

Po uradni dolžnosti so se dne 29. septembra 1938. izbrisale nastopne firme:

Jurij Reitingerjevi nasledniki, spedicija v Mariboru;

H. Prinčič, trgovina z delikatesami v Mariboru;

Franc Grobelšek, trgovina z mešanim blagom in menjalnica žita v Mariboru;

Golubović Vekoslav, spedicija v Mariboru;

Josip Münzer, odpremniki posao u Zagrebu, podružnica Maribor, spedijska trgovina;

Tihomir S. Milošević, carinski posrednik, spediter v Mariboru;

Josip Rože in drug, trgovina s perutnino in sadjem na debelo in obrt izdelovanja likerjev in špirotuoz pod imenom »Alpina« na Pobrežju pri Mariboru;

Zimmerl Rihard, trgovina z mešanim blagom na Prevaljah;

H. C. Hanson, umetni mlin in žaga, Trata, lastnik: Harry Hanson, zaradi smrti lastnika;

Franc Fidler, trgovina z lesom v Slovenski Bistrici, zaradi odprave konkurza;

Kočevar Franjo, trgovina s stavbenimi tvarinami v Središču ob Dravi, zaradi smrti lastnika;

Pernat Ivan, trgovina z vinom na debelo v Črni, zaradi smrti lastnika;

Josip Pitamie, carinski posrednik v Dravogradu;

Polak Rado, trgovina z mešanim blagom in vinom na debelo v Ormožu, zaradi smrti lastnika;

Čeh Jožef, trgovina z govejo živino in drobnico v Ločiču, zaradi smrti lastnika;

Zmazek Karol, spedicija, izvoz in trgovina z živo in zaklano živino v Mariboru;

Gnilšek Janez, trgovina z vinom na debelo, Dolane;

Klun Janko, trgovina z mešanim blagom v Farni vasi pri Prevaljah, zaradi smrti lastnika;

Braun Terezija, trgovina z deželnimi pridelki in surovimi kožami v Mariboru;

Fokter Juro, trgovina z vinom na debelo ter eksport sadja, krompirja in jaje v Krčevini pri Mariboru;

Kramberger Jakob in drug, parna pekarna pri Sv. Lovrencu na Pohorju;

Verhovnik Franc, trgovina z deželnimi pridelki v Slov. Bistrici;

Sredenšek Antonija, trgovina z deželnimi pridelki in sadjem na Pobrežju;

Cerinek Alojz, trgovina z deželnimi pridelki in sadjem ter izvoz, Pobrežje pri Mariboru;

Robič Maks, trgovina z mešanim blagom in deželnimi pridelki na debelo in na drobno v Središču;

Videmšek Josip, trgovina s sadjem na debelo in eksport sadja v Mariboru;

Banovšek Leopold, trgovina s sadjem in deželnimi pridelki na debelo, Maribor;

Pahole Alojz, trgovina s senom in slamo v Poljčanah;

Stangl Franc, trgovina s konji v Mariboru.

Te cenijo na 300 milijonov lir. V Trstu menijo, da bo zaradi tega vrednost nepremičnin padla. Zidovske rodbine so imele okoli 1500 arijskih hišnih nameščenec, ki jih bodo morale sedaj odpustiti.

Demoliranje židovskih lokalov v Nemčiji in vse, kar je z njimi v zvezi, je napravilo v Angliji zelo globok vtis. Splošno se sodi, da je zaradi teh dogodkov Chamberlainovo prizadevanje za zblizanje z Nemčijo zelo ogroženo. Tudi napovedani obisk Göringa v Londonu je sedaj zelo dvomljiv. Vodja opozicije napoveduje interpelacijo v parlamentu zaradi dogodkov v Nemčiji.

Tajnik fašistične stranke Starace je prejel pismo glavne zveze rotarijskih društev, da se bodo do 31. decembra rotarijska društva v Italiji razšla.

Italijanska princesa Marija Savojska se je zaročila s princem Louisom Bourbon-Parma.

»Službeni list«

kr. banske uprave dravske banovine z dne 16. novembra objavlja: Spremembe in dopolnitve uredbe o načinu pobiranja, izročanja in uporabljanja takse, pobrane v korist državnih in banovinskih gledališč, kakor tudi o določitvi okolišnih gledališč — Pojasnilo določb točke 3. § 19. finančnega zakona za l. 1938./39. glede taksnih kaznivih dejanj — Odločbo o oprostitvi propagandnega materiala za obisk razstav in sejmov v pogodbenih državah od uvozne carine — Pravilnik o sestavi in delovanju krajevnih občinskih turističnih odborov na območju dravske banovine — Spremembe v staležu državnih in banovinskih uslužbencev v območju dravske banovine — Popravek v razglasu državnega odbora o voliških in predsednikih volivnih odborov.

Občni zbori

VII. redni občni zbor Gostilničarske pivovarne d. d. Laško bo v sredo dne 7. decembra ob 11. v hotelu Henke v Laškem. Delnice je treba deponirati najkasneje do 2. decembra pri Gostilničarski kreditni zadrugi. Na dnevnem redu je poročilo upravnega sveta, nadzorstvenega sveta, odobritev bilance in volitev 3 članov upravnega in 3 članov nadzorstvenega sveta. Dopoldne je ogled tovarne.

Redni letni občni zbor delniške družbe Greinitz, industrije železa, železarna Muta v Mariboru bo 5. decembra ob 16. v Mariboru, Aleksandrova cesta 18. Delnice se morajo položiti najmanj 6 dni pred obnim zborom pri blagajni družbe.

Konkurzi - poravnave

Konkurz o premoženju trgovke Marije Petavs je odpravljen, ker je bila razdeljena vsa masa.

Radio Ljubljana

Cetrtek dne 17. nov. 12.00: Skladbe Musorgskega (plošče) — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Harmoniko igra Voukan Ivan — 14.00: Napovedi — 18.00: Koncert radijskega orkestra — 18.40: Slovesnica za Slovence (dr. Kolarič) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Deset minut zabave — 20.00: Koncert pevskega jazz-kvarteta — 20.40: Koncert radijskega orkestra — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Plošče.

Petek dne 18. nov. 11.00: Šolska ura: Potovanje rib (Rafael Bačar) — 12.00: Plošče — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Koncert radijskega orkestra — 14.00: Napovedi — 18.00: Zenska ura: Več spoznavanja! (gdč. Krista Hafner) — 18.20: B. Smetana: Valensteinov tabor, suita (plošče) — 18.40: Francosčina (dr. Stanko Leben) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Kotiček SPD: Ob 70letnici dr. Frana Tominaška (prof. Janko Mlakar) — 20.00: Rezervirano za prenos — 22.00: Napovedi, poročila — 22.30: Angleške plošče.

Vsak trgovec mora biti naročnik »Trgovskega lista«

Fr. Zelenik:

Iz zgodovine davka na sladkor

1. avgusta 1938. je preteklo 50 let, kar je vpeljala Avstrija na sladkor konsumni davek v obliki, v kateri ga poznamo tudi še danes v naši državi. Avstrija je sicer obdačevala sladkor že preje, toda v drugačni obliki. Prvi davek so vpeljali l. 1849. Zaradi razvoja industrije pesnega sladkorja je bil uvoz trsnega sladkorja vedno manjši in radi tega so se tudi dohodki iz carin manjšali. Da povečajo dohodke državne blagajne, so vpeljali davek na sladkor. Od 18. oktobra 1865. dalje je bil davek pavšaliran. Ugotovila se je storilnost rafinerij sladkorja in po tej ugotovitvi storilnosti so plačevale rafinerije pavšal od izdelanega sladkorja. Davek pa ni obremenjeval sladkorja, ki se je izvažal. Zato je davek za izvoženi sladkor državna blagajna vračala.

Kmalu pa se je pokazal velik nedostatek v tem načinu obdačenja. Z neprestanim zboljševanjem in izpopolnjevanjem tovarniških naprav se je storilnost rafinerij večala in je bila stvarno dokaj večja kot je bila obdačena storilnost. Tako je v kampanji 1875./76. državna blagajna vrnila rafinerijam sladkorja za izvoženi sladkor fl. 26.247 — več kot je bilo plačanega pavšaliranega davka in carine na sladkor. Seveda to ni bilo ugodno za državno blagajno, zato so z zakonom z dne 27. junija 1878. davek kontingentirali, in sicer za kampanjo 1878./79. s 6 milijoni goldinarjev in vsako nadaljnje leto s 500.000 goldinarjev več do zneska 10 in pol milijona gold.

Tudi ta način pobiranja davka ni ustrezal niti potrebam državne blagajne niti zahtevam prizadete industrije. Zato so s 1. avgustom 1888. vpeljali popolnoma nov način obdačenja sladkorja. Vpeljali so konsumni davek na sladkor. Mi pravimo temu davku danes trošarina. To je bil in je čisti konsumni davek, ki je obremenjeval in obremenjuje le tisti sladkor, ki prehaja v domačo potrošnjo. Davek je znašal s početka 11 goldinarjev na 100 kg sladkorja. Leta 1896. so zvišali davek na 18 goldinarjev in leta 1899. na 19 goldinarjev. Novi davek je v začetku vrgel kar 17,6 milij. goldinarjev, leta 1911. pa 160 milij. kron. Od leta 1888. do 1. septembra 1908. je dobivala sladkorna industrija premije za izvoženi sladkor. Zadnje dobo so znašale te premije 9 milij. gold. 1. septembra 1908. je stopila v veljavo bruseljska konvencija, katera je odpravila eksportne premije za sladkor. Državne blagajne so s

tem precej prihranile. Zato je Francija znižala davek na sladkor od frc 64 na 27 in Nemčija od mark 20 na 14 mark za 100 kg. Znižanje je znašalo v Franciji 58%, v Nemčiji pa 30%. Že v kampanji 1903./04. se je potrošek sladkorja dvignil v Franciji za 66% in v Nemčiji za 34%. Potem takem nobena teh držav ni imela od znižanja kake izgube, nasprotno, dohodki so se zaradi večjega konsumna znatno dvignili. Pripomniti moramo, da je bil v Franciji davek pred znižanjem izredno visok.

Avstrija je ostala pri svojem starem in visokem davku. Da bi pa vseeno lahko nekaj pokazala, je vendar nekaj ukrenila v tej zadevi; sklicala je anketo in pri tej anketi je ostalo, državna blagajna je obdržala svojih 18 milij. kron,

katere je prej dajala za eksportne premije. Avstrijska gospodarska politika je bila pač hudo kratkovidna in tudi hudo komodna. Ni se ji hotelo malo pogledati po svetu, da bi videla posledice postopanja drugih. Avstrija je ostala pri svojem visokem davku, zato pa potrošek sladkorja ni raste. Pač pa je močno naraščalo tihotapljenje saharina. Tega tihotapljenja niso mogle zatreti niti visoke kazni. Vidimo, da tihotapljenje saharina ni kaka posebnost sedanosti in v naši državi z visokim davkom ali trošarino na sladkor, temveč je obstajalo to tihotapljenje že dolgo prej v bivši Avstriji. Tihotapljenje je posledica previsokega obdačenja sladkorja. In najbolj učinkovito sredstvo proti tihotapljenju saharina je znižanje cen sladkorja.

Doma in po svetu

Direktor železniške direkcije v Ljubljani dr. Bončina je bil upokojen, za direktorja pa imenovan dosednji direktorjev pomočnik inž. Rudolf Kavčič, z njegovega pomočnika pa dosednji načelnik prometno-komercialnega oddelka Fran Hojs.

Kandidati za mesto Zagreb na listi JRZ so: trgovinski minister inž. Kabin, mizar Dragutin Grčić, inž. Domajno Dragotin, načelnik SUZORA in Franjo Sakcinski, veliki župan v pok.

Podpredsednik novosadske mestne občine dr. Branko Magarašević bo kandidat na listi dr. Stojadinovića za okraje iloški in šidski.

Direktor tvornice Bač'e Maksimović je okrajni kandidat na listi JRZ v okraju Brčko v Bosni.

V vseh okrajih bo skupno kandidiralo na listi dr. Mačka, kakor poroča »Samouprava«, približno 1500 kandidatov. Pri volitvah leta 1935. je kandidiralo na listi dr. Mačka samo 439 okrajnih kandidatov.

Na pogrebu predsednika Kemala Atatürka bo zastopala Jugoslavijo posebna delegacija pod vodstvom vojnega ministra Nedića.

Za sodnika pri telovadni tekmi italijanskih in madžarskih telovadcev je bil naprošen olimpijski zmagovalec Štukelj, ki je to povabilo tudi sprejel.

Sarajevski industrialec Avram Levi, ki je že daroval Rdečemu križu 2 milijona din vredno hišo, je sedaj daroval 600.000 din, ki naj služijo kot sklad, iz katerega bodo dobivali nagrade najboljši pek, mlekár in sadjar Sarajeva.

Novo železniško postajališče Sv. Ožbalt je bilo v nedeljo otvorjeno na progi Maribor—Prevalje.

Upravo Delavske zbornice v Beogradu so prevzeli delegati Jugorasa.

Zenice bodo zopet povečali ter postavili še eno Martinovo peč, da jih bo imela potem skupno pet.

Tudi električno centralo bodo povečali.

Nafte smo letos pridelali v prvih šestih mesecih 508 ton, lani pa le 240 ton. Skoraj vsa ta nafta se je pridobila v Medmurju.

Za predsednika Litve je bil znova izvoljen dosednji predsednik Smetona, ki je dobil od 220 glasov 218.

Okrajitev Češkoslovaške in oddeleka sudetskega ozemlja je bila sklenjena baje že l. 1936. na sestanku Hitlerja in grofa Ciana v Berchtesgaden. Dr. Chvalkovsky in dr. Osuski sta o tem tudi poročala v Prago, a jima tam niso verjeli. Tako vsaj trdi italijanski novinar Giovanni Ansaldo v »Gazzetti del Popolo«.

Za novo prestolnico Karpatske Ukrajine je sedaj določeno mesto Hust ob romunski meji. Pod Mađžari je bilo mesto Hust prav za prav le slabo urejena vas, ki je imela okoli 7000 prebivalcev. Sedaj pa šteje mesto že 25.000 prebivalcev in bo gotovo še zelo napredovalo.

V vzhodni Galiciji so na dnevnem redu aretacije ukrajinskih nacionalistov. Med drugimi so bili aretirani vsi člani ukrajinskega prosvetnega društva »Prosvita«.

Ukrajinci pa še nadalje zahtevajo avtonomijo.

Eno milijardo mark bodo nemške oblasti izterjale od Židov na ta način, da jim bodo zaplenili gotovino v bankah, zaplenili njih hiše in vrednostne papirje ter te prodali. Oblasti pa bodo Židom zaplenile tudi vso zavarovalnico, ki jo morajo dobiti za porušene lokale in stanovanja.

Göbbels je izjavil, da so nadaljnji ukrepi Nemčije proti Židom, ki so nemški državljani, odvisni samo od Židov samih, če se bodo namreč ti sprijaznili s tem, da morejo zavzeti v Nemčiji le položaj, ki gre plemenu, ki je sovražno Nemčiji. Če nastopi 80 milijonski narod proti 600.000 Židom, ni to državljanska vojna, temveč samo obračun naroda s paraziti.

V Trstu je okoli 6100 Židov, ki morajo sedaj prodati vse svoje hiše.